

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

5.1 สรุป

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญของประเทศ ผู้มีอำนาจสูงสุดในขณะนั้นได้มีการจัดตั้งองค์กรพิเศษเพื่อตรวจสอบการทุจริตของนักการเมืองในรัฐบาลชุดก่อน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อดำเนินการตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง และยึดทรัพย์สินที่ได้มา โดยมีขอบด้วยกฎหมายให้ตกเป็นของรัฐ อันเป็นการดำเนินการที่มุ่งประสิทธิผลในการลงโทษทางอาญาแก่นักการเมืองที่ทุจริต และกระบวนการดำเนินคดีที่รวดเร็วเพื่อให้การตรวจสอบเสร็จสิ้น ซึ่งกฎหมายตลอดจนการกระทำขององค์กรพิเศษจะต้องไม่ขัดกับหลักกฎหมายที่เป็นหลักสากล โดยที่หลักกฎหมายที่สำคัญในการตรวจสอบการทุจริต คือ หลักนิติรัฐหรือหลักนิติธรรม ที่เรียกร้องให้การใช้อำนาจรัฐจะส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ และให้ฝ่ายตุลาการเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตรวจสอบความชอบในการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร โดยตุลาการหรือศาลที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบจะต้องมีความเป็นอิสระในการทำหน้าที่อย่างแท้จริง เพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน หลักรัฐธรรมนูญนิยมมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐมิให้เกินขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนด แต่เป็นหลักกฎหมายที่ให้รัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการจำกัดอำนาจรัฐมิให้กระทำการตามอำเภอใจในช่วงเวลาที่ประเทศปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย หลักความยุติธรรมตามธรรมชาติเป็นหลักที่มองว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกที่ควรและอะไรคือสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการมองในแง่ของความยุติธรรมและเป็นหลักที่ใช้ในการควบคุมการกระทำของฝ่ายปกครอง หลักความเสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมายที่มุ่งหมายให้บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ในทางกฎหมาย เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

จากการศึกษาหลักกฎหมายที่ใช้ในการตรวจสอบการทุจริตของบุคคลผู้ใช้อำนาจรัฐของประเทศฝรั่งเศส ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ พบว่า ในแต่ละประเทศได้บัญญัติกฎหมายโดยกำหนดกระบวนการตรวจสอบการทุจริตไว้แตกต่างกัน แต่จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในประเทศฟิลิปปินส์และเกาหลีใต้ซึ่งได้มีการดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับประธานาธิบดีที่เกิดขึ้นจริง ในประเทศฟิลิปปินส์มีวิธีการเฉพาะในเรื่องของศาลพิเศษที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีข้อฉลทุจริตในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐและลูกจ้างของรัฐ เรียกว่า ศาล Sandiganbayan ซึ่งเป็นศาลเทียบเท่าศาลอุทธรณ์ โดยได้มีการตรวจสอบการทุจริตของประธานาธิบดีมาแล้ว 2 ท่าน คือ อดีตประธานาธิบดีมาร์กอสและอดีต

ประธานาธิบดีเอสตราดา ซึ่งล้วนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาล Sandiganbayan และได้มีการพิจารณาพิพากษาลงโทษในความผิดทุจริตคอร์รัปชันและติดตามเรียกคืนทรัพย์สินทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยในกรณีของประธานาธิบดีมาร์กอส ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษ คือ คณะกรรมการ Presidential Commission on Good Government (PCGG) เพื่อดำเนินการติดตามเรียกทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตในประเทศและต่างประเทศ ในส่วนของประธานาธิบดีเอสตราดาได้จัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้นทำหน้าที่เป็นการเฉพาะกิจ แต่สามารถดำเนินคดีทุจริตคอร์รัปชันได้ตามกระบวนการยุติธรรมปกติ ส่วนประเทศเกาหลีใต้มีหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการที่เรียกว่า Special Investigation Department (SID) ทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตที่เกิดจากการกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง และยื่นฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งการตรวจสอบการทุจริตของประเทศเกาหลีใต้ได้มีการดำเนินคดีกับประธานาธิบดี ชุน ดู วาน และประธานาธิบดี โร แท วู โดยอัยการของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมในข้อหาก่อการกบฏ ทฤษฎีต่อชาติ และทุจริตคอร์รัปชัน อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายอาญาทหาร และปรับเงินอดีตประธานาธิบดีทั้งสองจากข้อหาทรัพย์สินบนในขณะดำรงตำแหน่งโดยศาลได้พิพากษาลงโทษตามข้อกล่าวหาของอัยการ จึงเห็นได้ว่าการตรวจสอบการทุจริตของประธานาธิบดีในต่างประเทศภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สามารถดำเนินการโดยกระบวนการยุติธรรมตามปกติได้เป็นผลโดยมิต้องจัดตั้งองค์กรพิเศษเพื่อตรวจสอบการทุจริตและดำเนินคดีกับประธานาธิบดีเป็นการเฉพาะกิจ แต่อย่างไร

ในส่วนของประเทศไทย ผู้เขียนได้ศึกษาพัฒนาการขององค์กรพิเศษหรือคณะกรรมการพิเศษเฉพาะกิจเพื่อตรวจสอบการทุจริตของนักการเมืองภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง พบว่า สาเหตุของการจัดตั้งองค์กรพิเศษเกิดขึ้นมีสองกรณี คือ กรณีเกิดจากการเรียกร้องของสังคมและประชาชนให้ตรวจสอบอดีตนายกรัฐมนตรีและครอบครัวที่ครองอำนาจในช่วงที่ประเทศปกครองโดยระบอบเผด็จการ ซึ่งคนโดยทั่วไปเห็นว่ามีทรัพย์สินมากเกินกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพสุจริตจะพึงมีได้ และกรณีที่สองเกิดจากการทำรัฐประหารที่อ้างเหตุมาจากการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลที่ถูกล้มล้างอำนาจ และองค์กรตรวจสอบการทุจริตที่มีอยู่แต่เดิมนั้นมีความอ่อนแอหรือการถูกแทรกแซงโดยอำนาจทางการเมืองของบุคคลในรัฐบาลที่ถูกล้มล้างอำนาจ ทำให้เมื่อมีการรัฐประหารเกิดขึ้นคณะรัฐประหารจึงตั้งองค์กรพิเศษขึ้นตรวจสอบการทุจริตเป็นการเฉพาะกิจ โดยมีการบัญญัติกฎหมายรองรับการดำเนินงานและมอบอำนาจให้องค์กรเฉพาะกิจในแต่ละครั้งจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายจากครั้งก่อนให้มีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ประการแรก กฎหมายที่จัดตั้งองค์กรพิเศษหรือคณะกรรมการพิเศษมีสองประเภท คือ คำสั่งนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นการใช้อำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรีโดยอาศัยมาตรา 17 แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร และประกาศของคณะรัฐประหารที่ออกในระหว่างประเทศเกิดสถานการณ์ของรัฐธรรมนูญ คือ มิได้มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรฉบับชั่วคราวหรือถาวรเป็นกฎหมายสูงสุดปกครองประเทศ ถือได้ว่า องค์กรพิเศษหรือคณะกรรมการพิเศษดังกล่าวเกิดมาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐในขณะนั้น ซึ่งมีลักษณะการปกครองแบบเผด็จการ จึงมิได้เป็นจัดตั้งองค์กรตรวจสอบตามกระบวนการของระบอบประชาธิปไตยในสภาวะการณืปกติ และบุคคลที่เป็นคณะกรรมการพิเศษ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐประหารจะแต่งตั้งคณะกรรมการโดยระบุชื่อบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านที่จำเป็นในการตรวจสอบการทุจริต อันเป็นการเลือกบุคคลขึ้นมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะกิจ มิได้แต่งตั้งเพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบโดยทั่วไป แต่มุ่งที่จะตรวจสอบบุคคลในรัฐบาลก่อนทั้งสิ้น จึงเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งขัดกับหลักความเสมอภาค และลักษณะที่เฉพาะกิจอีกกรณี คือ การกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดความเป็นองค์กรมีสองกรณี คือ ในคำสั่งของนายกรัฐมนตรีมิได้กำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดความเป็นองค์กรไว้ในคำสั่งจัดตั้ง แต่เนื่องจากการดำเนินการอาศัยอำนาจในรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ทำให้ความเป็นองค์กรสิ้นสุดเมื่อรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่ในกฎหมายที่เกิดจากคณะรัฐประหารได้กำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดความเป็นองค์กรไว้ในกฎหมายและกำหนดให้โอนอำนาจการตรวจสอบที่ยังไม่เสร็จสิ้นไปให้องค์กรตรวจสอบที่มีอยู่เดิมเป็นผู้ดำเนินการต่อไป จึงเป็นการจัดตั้งองค์กรพิเศษที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อดำเนินการตรวจสอบการทุจริตต่อบุคคลที่อยู่ในรัฐบาลที่ถูกโค่นล้มอำนาจลงเป็นกรณีเฉพาะ และแม้มิได้มีการจัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้นมาองค์กรของรัฐที่มีอยู่แล้วก็สามารถดำเนินการตรวจสอบการทุจริตได้ แต่โดยที่ข้อกล่าวอ้างในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้อ้างว่าองค์กรของรัฐเดิมถูกแทรกแซงมีอาจตรวจสอบการทุจริตได้นั้น พบว่าองค์กรดังกล่าวก็ยังคงต้องทำหน้าที่ตามกฎหมายที่ให้อำนาจโดยมิได้มีอำนาจพิเศษเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับองค์กรพิเศษ จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการตรวจสอบการทุจริตแก่องค์กรของรัฐในเวลาต่อมาที่อาจเกิดการแทรกแซงโดยนักการเมืองได้อีก

ประการที่สอง อำนาจหน้าที่ขององค์กรพิเศษหรือคณะกรรมการพิเศษที่สำคัญ คือ การตรวจสอบ สืบสวน สอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดทุจริต และยึดอายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเพื่อดำเนินการให้ตกเป็นของแผ่นดินในภายหลัง โดยจุดมุ่งหมายหลัก คือ การสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ความว่านักการเมืองที่ถูกตรวจสอบมีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างไรบ้าง และรวบรวมทรัพย์สินของนักการเมือง บุคคลในครอบครัว และบุคคลที่

เกี่ยวข้องกับสัมพันธไมตรีไว้เพื่อตรวจสอบและป้องกันการจำหน่าย จ่ายโอน หรือเคลื่อนย้ายทรัพย์สินไปยังบุคคลหรือสถานที่อื่นที่จะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการติดตามทรัพย์สินกลับคืนมาในภายหลัง โดยที่ข้อกล่าวหาในการพิจารณาดำเนินการกับนักการเมืองที่สำคัญแบ่งเป็นสองประเภท กล่าวคือ ประเภทแรก นักการเมืองที่ถูกตรวจสอบมีพฤติการณ์ใช้อำนาจหน้าที่ในราชการโดยมิชอบ กระทำการเบียดบังและยกยอกทรัพย์สินของรัฐ อันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ซึ่งข้อกล่าวหาว่าเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรมิได้มีองค์ประกอบความผิดทางกฎหมายที่แน่นอน แต่อาศัยข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบแล้วเสนอให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป จึงเป็นลักษณะของข้อกล่าวหาที่มีได้ปรากฏเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรก่อนที่จะมีการตรวจสอบการกระทำความผิด ทำให้ผู้ถูกตรวจสอบมีอาจทราบและเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบความผิดที่ตนจะต้องได้รับโทษ และประเภทที่สอง นักการเมืองที่ถูกตรวจสอบมีพฤติการณ์ทุจริตหรือประพฤติมิชอบที่แสดงว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือรัววยผิดปกติ ผิดวิสัยของผู้ประกอบอาชีพโดยสุจริต ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาในกฎหมายที่มีอยู่แล้วของรัฐ คือ กฎหมายของ ป.ป.ป. และกฎหมายของ ป.ป.ช. ได้กำหนดลักษณะความผิดดังกล่าวให้องค์กรของรัฐ คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่ให้อำนาจ จึงเป็นข้อกล่าวหาที่ผู้ถูกตรวจสอบทราบถึงองค์ประกอบความผิดที่ตนเองถูกกล่าวหาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ กฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรพิเศษโดยยกเว้นบทบัญญัติของกฎหมายบางประการ เช่น ข้อกฎหมายที่จำกัดคุณสมบัติของตัวกรรมการให้สามารถทำหน้าที่ในองค์กรพิเศษได้โดยไม่ต้องถือว่าเป็นการขาดคุณสมบัติในตำแหน่งหน้าที่เดิม หรือการยกเว้นในเรื่องของอายุความในการตรวจสอบที่กฎหมายเดิมได้กำหนดเวลาดำเนินคดีไว้ แต่องค์กรพิเศษสามารถดำเนินการได้โดยมิต้องตกอยู่ในอายุความหรือข้อจำกัดคุณสมบัติ

ประการที่สาม การพิจารณาพิพากษาของศาลในความผิดตามที่กฎหมายจัดตั้งองค์กรพิเศษได้บัญญัติขึ้นมา จะเห็นได้ว่า ศาลได้มีคำพิพากษาแตกต่างกันตามกฎหมายที่ให้อำนาจ เบื้องต้นศาลได้จำกัดอำนาจของตนในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรีตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร โดยที่ศาลมิได้พิจารณาในเนื้อหาข้อเท็จจริงในคดีว่ามีการกระทำความผิดจริงตามที่องค์กรพิเศษได้ดำเนินการตรวจสอบหรือไม่ และคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของรัฐเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือไม่อย่างไร ซึ่งการจำกัดอำนาจของศาลในการวินิจฉัยการใช้อำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรี ทำให้นายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ จึงเป็นการใช้อำนาจ

เผด็จการที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในเวลาต่อมาศาลได้เปลี่ยนแนวคำวินิจฉัย ในกรณีการพิจารณาคดีของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ถูกแต่งตั้งโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ศาลได้พิจารณาถึงการใช้อำนาจขององค์กรพิเศษว่ามีลักษณะของอำนาจตุลาการอันเป็นการตั้งคณะบุคคลที่มีศาลชั้นมาพิจารณาพิพากษาคดีเช่นเดียวกับศาล ส่งผลให้คำพิพากษาในครั้งนั้น ศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนการริบทรัพย์สินของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อันเป็นการแสดงถึงการควบคุมและถ่วงดุลการใช้อำนาจของคณะรัฐประหาร โดยศาลปฏิเสธกฎหมายที่ให้องค์กรพิเศษใช้อำนาจตุลาการแทนศาล ทำให้มีการปรับปรุงกฎหมายในครั้งต่อมาที่กำหนดให้อำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นของศาล คณะกรรมการตรวจสอบมิได้อำนาจเด็ดขาดในการริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของรัฐในทันที ทำให้ศาลได้พิจารณาวินิจฉัยในข้อเท็จจริงของคดีและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีการพิจารณาคดีตามตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่เนื้อหาในคำพิพากษาของศาลได้กล่าวเป็นเบื้องต้น โดยยอมรับอำนาจเด็ดขาดของคณะรัฐประหารว่ามีฐานะเป็นรัฐาธิปัตย์ ทำให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้กฎหมายที่มาจากคณะรัฐประหารได้ พัฒนาการของกฎหมายในครั้งนี่จึงเป็นการแก้ไขความผิดพลาดของการทำรัฐประหารครั้งคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติโดยมิให้องค์กรพิเศษมีอำนาจตัดสินคดีในขั้นสุดท้าย แต่ให้เป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดี ส่งผลให้ศาลสามารถตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญของประกาศคณะรัฐประหารได้ อันแสดงให้เห็นถึงการรับรองอำนาจการปกครองของคณะรัฐประหาร โดยองค์กรตุลาการยังคงยอมรับหลักกฎหมายที่ว่ากฎหมายคือคำสั่งของรัฐาธิปัตย์ และพิจารณาพิพากษาคดีโดยใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกโดยคณะรัฐประหารนั้น

หากพิจารณาถึงผลสำเร็จในการตรวจสอบการทุจริตและยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้ตกเป็นของแผ่นดิน จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งองค์กรพิเศษเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตของนักการเมืองสามารถดำเนินการแล้วมีผลให้ทรัพย์สินของนักการเมืองที่ถูกตรวจสอบตกเป็นของแผ่นดินได้ แต่การจัดตั้งมักเกิดขึ้นโดยการรัฐประหารที่ต้องแลกกับการปกครองประเทศโดยระบอบประชาธิปไตย แต่เมื่อประเทศเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ได้มีการรับประกันว่าการตรวจสอบการทุจริตภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขององค์กรรัฐที่มีอยู่เดิมนั้นจะสามารถดำเนินการกับนักการเมืองได้แตกต่างจากก่อนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองแต่อย่างใด

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจเพื่อตรวจสอบการทุจริตของนักการเมืองได้เกิดขึ้นในช่วงที่ประเทศปกครองในระบอบเผด็จการหรือรัฐประหาร ซึ่งในระหว่างนั้นรัฐสภาได้ตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจโดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบการทุจริต แต่ได้มุ่งหมายต่อบุคคลที่อยู่ในรัฐบาลที่ถูกโค่นล้มอำนาจและบุคคลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ การดำเนินการดังกล่าวมิสามารถตรวจสอบการทุจริตของนักการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และไม่มีหลักประกันว่าผู้ถูกตรวจสอบได้รับความเป็นธรรม ทั้งนี้ การจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจมีเป้าหมายชัดเจนในการตรวจสอบการทุจริต แต่ต้องคำนึงถึงหลักประกันความยุติธรรมด้วย ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการดังกล่าวมิได้บรรลุเป้าหมายนั้น แต่ปรากฏว่าเป็นการจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจขึ้นมาโดยแฝงเหตุผลทางการเมืองที่จะขัดศรัทธาทางการเมืองหรือเป็นการเช็คบิลนักการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามนั่นเอง ประเทศไทยจึงสมควรจะเกิดการรัฐประหารขึ้นมาอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การตรวจสอบการทุจริตของนักการเมืองในช่วงเวลาภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อประเทศในหลายประการ ผู้เขียนมีข้อเสนอว่า

ประการแรก เนื่องจากองค์กรพิเศษเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง เกิดขึ้นจากกฎหมายที่มีได้ผ่านกระบวนการนิติบัญญัติตามปกติ อันเป็นช่วงที่สถานการณ์ของประเทศไทยได้อยู่ในระบอบประชาธิปไตย การตรวจสอบการทุจริตจึงเป็นการใช้อำนาจทางกฎหมายที่มีได้เป็นไปตามกระบวนการปกติเช่นกัน แต่จุดประสงค์หลักเพื่อให้การตรวจสอบการทุจริตเกิดประสิทธิผลสำเร็จในการยึดทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรพิเศษเฉพาะกิจจึงอาจเกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการที่เกิดขึ้นมาแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายที่มีผลเป็นการจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจไม่ว่าจะออกมาในรูปของประกาศหรือคำสั่งของคณะรัฐประหาร หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรีโดยอาศัยอำนาจพิเศษตามธรรมนูญการปกครอง ที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล และมีบทบัญญัติกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิด เมื่อประเทศเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยตามปกติแล้ว สมควรนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีได้ผ่านกระบวนการนิติบัญญัตินั้นเข้าสู่อำนาจพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติหรือคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณากฎหมายที่เกิดขึ้นในช่วงรัฐประหารโดยเฉพาะอีกครั้ง ถึงแม้ว่าองค์กรพิเศษที่จัดตั้งตามกฎหมายจะเสร็จสิ้นหรือยุบองค์กรไปแล้วก็ตาม เพื่อเป็นการ

ตรวจสอบในเนื้อหาของกฎหมายว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล
ที่มีได้กระทำความผิดหรือไม่ อย่างไร การใช้อำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบเกินขอบเขตของ
กฎหมายหรือไม่ เพื่อกำหนดการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ประเทศมิได้ปกครอง
โดยระบอบประชาธิปไตย

ประการที่สอง จากการจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจเพื่อตรวจสอบการทุจริตใน
กรณีของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่รัฐ ได้มีการกำหนดให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบซ้ำซ้อนกับ
อำนาจหน้าที่และการดำเนินงานขององค์กรของรัฐที่มีอยู่แล้ว ประกอบกับในเนื้อหาของกฎหมาย
ได้กำหนดให้อำนาจแก่คณะกรรมการตรวจสอบสามารถแต่งตั้งอนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ของแต่ละองค์กรในภาครัฐนั้น เข้าช่วยเหลืองานของ
คณะกรรมการตรวจสอบ ทำให้ในช่วงเวลาที่ทำงานให้กับคณะกรรมการตรวจสอบ การทำงาน
ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในองค์กรเดิมจึงเกิดความชะงักงันได้ แต่เมื่อการดำเนินการ
เสร็จสิ้นคณะกรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะกลับเข้าทำงานในหน่วยงานเดิมของ
ตนต่อไป จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การทำงานขององค์กรที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด ผู้เขียนเห็นว่า
จากการศึกษาการตรวจสอบการทุจริตของประธานาธิบดีภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทาง
การเมืองของประเทศฟิลิปปินส์และเกาหลีใต้ องค์กรของรัฐสามารถดำเนินการตรวจสอบการ
ทุจริตได้โดยมิต้องจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจเพื่อตรวจสอบการทุจริตของประธานาธิบดีแต่อย่าง
ใด หากนำแนวทางดังกล่าวมาใช้กับประเทศไทยโดยปรับเปลี่ยนการตรวจสอบการทุจริตจากการ
ตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจเป็นการมอบอำนาจให้กับองค์กรเดิมที่มีอำนาจตรวจสอบการทุจริต
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของตนโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ย่อมส่งผลดีต่อการใช้อำนาจ
หน้าที่ขององค์กรที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เพราะการจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจ
ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแต่ละครั้ง เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงการใช้อำนาจจาก
กลุ่มบุคคลหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง แต่องค์กรของรัฐที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการทุจริตมิได้มีการ
เปลี่ยนแปลงที่จะป้องกันมิให้เกิดการแทรกแซงการทำงานจากนักการเมืองแต่ประการใด

ประการที่สาม ความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม
ขององค์กรตุลาการ ในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ควรปราศจากการ
แทรกแซงทางการเมือง ในด้านการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากคณะรัฐประหารหรือ
การใช้อำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรี และเป็นการลดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลาง
ของผู้พิพากษาจากสายตาของประชาชน เพราะในทางข้อเท็จจริงพบว่า ตุลาการหรือผู้พิพากษาที่
มีส่วนในการพิจารณาคดี ได้มีบทบาทในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกรใช้อำนาจรัฐภายใต้การ

ปกครองของคณะรัฐประหาร ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการบัญญัติกฎหมายหรือได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ใช้อำนาจในองค์กรของรัฐโดยคณะรัฐประหาร ฉะนั้น ตุลาการหรือผู้พิพากษาที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับคณะรัฐประหารสมควรที่จะเข้าเป็นองค์คณะในการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ด้วยเหตุที่องค์กรพิเศษเฉพาะกิจเกิดขึ้นภายใต้การปกครองประเทศมิได้มาจากวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย การใช้อำนาจขององค์กรพิเศษเฉพาะกิจจึงต้องมีขอบเขตที่เคร่งครัดเพื่อมิให้กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยองค์กรตุลาการมักจะเป็นองค์กรที่มิได้ถูกคณะรัฐประหารยกเลิกตามรัฐธรรมนูญ ศาลจึงไม่ควรละเลยที่จะใช้อำนาจในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และยึดมั่นในหลักยุติธรรมตามธรรมชาติที่จะมิยอมให้บุคคลใดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดของตน และไม่ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติหรือรัฐประหารให้เกิดขึ้นในสังคมไทยต่อไป และปิดช่องทางมิให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำการปฏิบัติหรือรัฐประหารโดยอาศัยกฎหมายที่เกิดจากการใช้อำนาจรัฐราษฎร์ปัตย์ แล้วจึงยกโทษให้ตนเองโดยการนิรโทษกรรมในภายหลัง

นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า การดำเนินกระบวนการยุติธรรมของศาล ในการควบคุมและตรวจสอบประกาศหรือคำสั่งของคณะรัฐประหาร หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่เป็นการจัดตั้งองค์กรพิเศษเฉพาะกิจเพื่อตรวจสอบการทุจริตของนักการเมือง ศาลได้จำกัดการใช้อำนาจตุลาการหากเป็นกรณีที่มาของประกาศหรือคำสั่งอาศัยอำนาจพิเศษของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร แต่ในกรณีที่มาของประกาศหรือคำสั่งอาศัยอำนาจของคณะรัฐประหาร แนวคำวินิจฉัยของศาลจะควบคุมและตรวจสอบเนื้อหาของประกาศหรือคำสั่งของคณะรัฐประหารได้ โดยในคำวินิจฉัยของศาลประเด็นแรกจะต้องรับรองความชอบธรรมของการทำรัฐประหารก่อน หากศาลปรับแนวคำวินิจฉัยโดยปฏิเสธการรับรองอำนาจรัฐประหาร และไม่ยอมรับคำสั่งของประกาศหรือคำสั่งของคณะรัฐประหารเช่นเดียวกับคำวินิจฉัยส่วนตัวของนายกีรติ กาญจนรินทร์ ผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขดำที่ อม.2/2552 คดีหมายเลขแดงที่ อม.9/2552 ที่มีความเห็นว่า " ศาลควรมีบทบาทในการพิทักษ์ความชอบด้วยกฎหมายรวมถึงพันธกรณีในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจโดยมิชอบ และพันธกรณีในการปกป้องรักษาประชาธิปไตยจากการใช้อำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย หากศาลรับรองอำนาจของบุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำการปฏิบัติ หรือรัฐประหารว่าเป็นรัฐราษฎร์ปัตย์แล้ว เท่ากับศาลไม่ได้รับใช้ประชาชนจากการใช้อำนาจโดยมิชอบและเพิกเฉยต่อการปกป้องรักษาประชาธิปไตย และเป็นการละเลยหลักยุติธรรมตามธรรมชาติที่ว่าบุคคลใดจะรับประโยชน์จาก

ความซ้อฉลหรือความผิดของตนเองหาได้ไม่ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการปฏิวัติหรือรัฐประหารเป็นวงจรรอบาทหรือร่ำไป ยิ่งกว่านั้น ยังเป็นช่องทางให้บุคคลหรือคณะบุคคลดังกล่าวที่ทำการปฏิวัติหรือรัฐประหารยึดมือกฎหมายเข้ามาจัดการสิ่งต่าง ๆ ฉะนั้น เมื่อกาลและเทศะในปัจจุบันเปลี่ยนไปแล้วจากอดีต ศาลจึงไม่อาจที่จะรับรองอำนาจของบุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำการปฏิวัติหรือรัฐประหารว่าเป็นรัฐสุทธิปัตย์ คณะกรรมการตรวจสอบเกิดจากประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งเป็นคณะบุคคลที่ทำการปฏิวัติหรือรัฐประหาร จึงเป็นการได้อำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตยย่อมไม่อาจถือได้ว่าเป็นรัฐสุทธิปัตย์ แม้จะได้รับการนิรโทษกรรมภายหลังก็หาก่อให้เกิดอำนาจที่จะสั่งการหรือกระทำการโดย่างรัฐสุทธิปัตย์ คณะกรรมการตรวจสอบย้อมไม่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 " คำวินิจฉัยดังกล่าวถือเป็นจุดเริ่มต้นของการคุ้มครองระบอบประชาธิปไตยโดยองค์การตุลาการอย่างแท้จริง